

***Rezolucja Zgromadzenia ZNSSK w Polsce z okazji ogłoszonego
przez Sejm RP „roku powstań śląskich”***

Świadomi faktu, że Sejm RP ogłosił rok 2019 w związku z 100 rocznicą wybuchu I Powstania Śląskiego „rokiem powstań śląskich” oraz, że ten fakt wraz z innymi wydarzeniami wpisuje się w obchody 100-lecia odrodzenia Rzeczypospolitej Polskiej jako najwyższy reprezentant społeczności Niemców w Polsce, pragniemy zwrócić się z prośbą o obchodzenie tej rocznicy w tym jak i kolejnych latach w sposób godny i pełen szacunku dla wszystkich wówczas zwaśnionych stron tego bratobójczego konfliktu.

Z perspektywy czasu dostrzegamy ówczesne wysiłki społeczności międzynarodowej, która nie bez błędów, budując powojenny kształt Europy starała się godzić ideę tworzenia państw narodowych ze świadomością wielokulturowości regionów, które miały podzielić nowe granice. Efektem była próba realizacji zasady samostanowienia narodów poprzez ideę plebiscytów oraz wysiłki stworzenia podwalin polityki wobec mniejszości narodowych i etnicznych z określeniem ich praw językowych, kulturowych i oświatowych.

Dlatego pamięć o powstaniach śląskich nie może być oderwana od faktu, że większość ówczesnych Ślązaków na Górnym Śląsku (59,5%) oraz Warmiaków i Mazurów (96,3%) poprzez plebiscyt, zarządzony na ich ziemi przez Traktat Wersalski, opowiedziały się za pozostaniem tych regionów w nowych, demokratycznie kształtowanych Niemczech. Z szacunkiem odczytujemy 98% udział w plebiscycie uprawnionych do głosowania, co wskazuje na ogrom nadziei wiązanych z tą demokratyczną procedurą oraz znaczenie decyzji dla głosujących.

Jak wiadomo z historiografii potwierdzonej również współczesnymi badaniami i publikacjami polskich historyków uzależnienie przyszłości Warmii, Mazur i Górnego Śląska przez aliantów od wyników plebiscytu a później niekorzystne dla Polski ich wyniki wywołały niezadowolenie części Ślązaków, które wspierane nieoficjalnymi działaniami struktur Rzeczypospolitej Polskiej, doprowadziło na Górnym Śląsku do wybuchu trzech powstań śląskich jako próby wpływu na decyzje mocarstw poprzez tworzenie faktów dokonanych. W sytuacji ograniczenia funkcjonowania struktur państwa niemieckiego na obszarze plebiscytowym oraz problemach z zachowaniem neutralności przez stacjonujące tam siły alianckie Ślązacy widzący swą przyszłość w granicach Niemiec wraz z innymi przedstawicielami społeczności niemieckiej podjęli działania mające ustrzec integralność terytorialną ówczesnych Niemiec. Wskutek tego podziału społeczeństwa górnośląskiego doszło do bratobójczych walk w kraju, który przez wieki stworzył model pokojowego współżycia, pomimo różnic kulturowych, językowych i wyznaniowych. Efektem był bolesny podział Śląska, który rozdzielił historycznie, kulturowo i gospodarczo zrośnięte z sobą ziemie, miejscowości i rodziny.

W symboliczną 100 rocznicę tamtych wydarzeń pragniemy, bez względu na poglądy, w duchu chrześcijańskim oddać cześć wszystkim, którzy za swą postawę zapłacili najwyższą

cenę, oddając swe życie. Ze smutkiem pochylamy się nad tymi, którzy w czasie tamtych wydarzeń i po nich cierpieli dyskryminację, wykluczenie lub na skutek przesiedleń utracili swoje domy i swój Heimat. Dotknęło to nie tylko naszych przodków na Śląsku, ale także na Mazurach. Z szacunkiem pochylamy się przed tymi, którzy z wiarą w nową rzeczywistość powojenną i w poczuciu obowiązku obywatelskiego oddawali swe głosy w plebiscytach. Postawę takiego szacunku na Górze św. Anny przedstawił Prezydent B. Komorowski, który mówiąc o powstańcach powiedział, że "za sen o polskim Śląsku wielu oddało życie". Jednak dodał, że naprzeciw powstańcom śląskim stanęli także inni Ślązacy, "ci, którzy czuli się Niemcami i chcieli, by Śląsk pozostał nadal częścią państwa niemieckiego". Prosimy, by tę rocznicę obchodzono w duchu takiego szacunku dla Ślązaków, którzy czy to swym głosem w plebiscycie czy postawą w czasie powstań śląskich lat 1919, 1920, 1921 różniąc się co do kierunku jej rozwoju, dawali dowód umiłowania swojej ojczyzny.

Jesteśmy wdzięczni historykom, którzy współcześnie odrzucając ograniczenia płynące z ideologicznego podejścia „polityki historycznej”, zwłaszcza okresu sanacji, a później PRL, badają całą złożoność polityki ówczesnych mocarstw Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych i Włoch, ale i bezpośrednio zainteresowanych Polski i Niemiec wobec Górnego Śląska. Popularyzacja wyników ich pracy pozostaje obowiązkiem nas wszystkich ale przede wszystkim instytucji oświatowych, które powinny uwzględniać je w programach nauczania i podręcznikach szkolnych. Obiektywny przekaz historyczny łatwiej jest pogodzić z pamięcią przechowywaną w tysiącach śląskich rodzin.

Niechaj ta rocznica stanie się wezwaniem do zgody społecznej, szacunku dla różnorodności kulturowej i językowej mniejszości narodowych, prawa do ich własnej pamięci historycznej i kultywowania swej tożsamości, a także docenienia znaczenia dobrych relacji polsko-niemieckich oraz integrowania się krajów w ramach wspólnoty Unii Europejskiej jako alternatywy dla konfliktów wokół partykularnych interesów społeczności naszego kontynentu.

Zgromadzeni pragną zaapelować o podjęcie inicjatywy stworzenia na Śląsku miejsca pamięci tamtych wydarzeń utrzymanego w duchu pojednania i przewyciężenia przyczyn tamtych konfliktów. Inicjatywa ta powinna zjednoczyć wokół tej idei instytucje państwowe i samorządowe oraz wszystkie śląskie środowiska społeczne, kulturalne i mniejszości narodowych. Apel ten delegaci zgromadzeni na Górze św. Anny podejmują także w trosce o realizację wypowiedzianych na tej Górze słów Papieża Jana Pawła II, że „ta ziemia nadal potrzebuje wielorakiego pojednania”.

Góra św. Anny, dnia 11 maja 2019 r.